

**ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ГОЛОВНИХ ПОДІЙ
У СФЕРІ ОСВІТИ, НАУКИ Й КУЛЬТУРИ, ОПРИЛЮДНЕНИХ
ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ**

у березні 2018 р.

Укладач:

Годецька Т. І.
*науковий співробітник відділу наукової
реферативної та аналітичної
інформації у сфері освіти ДНПБ
України ім. В. О. Сухомлинського*

У березні 2018 р. національними засобами масової інформації оприлюднено актуальну й важливу інформацію у сфері освіти, науки й культури.

ОСНОВНІ ЗДОБУТКИ 2017 ТА ЗАВДАННЯ НА 2018 НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України та НАПН України «Педагогічна газета» № 2 від березня-квітня 2018 р., с. 1–3;

- офіційного веб-сайту НАПН України <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/124/>

Загальні збори Національної академії педагогічних наук України відбулися 23 березня 2018 року. Учасники зборів заслухали та обговорили доповідь президента НАПН України Василя Кременя «Звіт про діяльність НАПН України у 2017 році та завдання на 2018 рік».

У своїй доповіді президент коротко охарактеризував основні здобутки НАПН України за попередній період та наголосив на нових завданнях, які постають перед НАПН України. Підбиваючи підсумки президент Національної академії педагогічних наук України підкреслив, що 2017 рік став важливим у прискоренні реформ освітньо-наукової сфери країни, подальшій модернізації освітнього законодавства, законодавчому посиленні ролі НАПН України у суспільних перетвореннях.

У заході взяли участь: завідувач відділу освіти і науки Адміністрації Президента України Микола Берізко, народний депутат України Віталій Курило, віце-президент НАН України Сергій Пирожков, перший заступник міністра освіти і науки України Володимир Ковтунець, директор департаменту атестації кадрів вищої кваліфікації та ліцензування МОН України Андрій Шевцов, президент Співки ректорів ВНЗ України Леонід Губерський, директор Інституту модернізації змісту освіти МОН України Олег Спірін.

На зборах також виступали: академік НАПН України Олександра Савченко, академік НАН і НАПН України, президент Малої академії наук України Станіслав Довгой, члена-кореспондента НАПН, директор департаменту атестації кадрів вищої кваліфікації та ліцензування МОН України Андрій Шевцов, академік НАПН України, ректор Південно-українського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського Олексій Чебикін, академік НАПН України, директор Інституту професійно-технічної освіти НАПН України Валентина Радкевич, член-кореспондент НАПН, професор кафедри педагогіки вищої школи та освітнього менеджменту Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького Анатолій Кузьминський, доктор педагогічних наук, заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту проблем виховання НАПН України Жанна Петрочко, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, головний співробітник відділу змісту і

технологій навчання дорослих Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України Галина Сотська, доктор педагогічних наук, директор Науково-дослідного центру з проблем соціальної педагогіки та соціальної роботи НАПН України та Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» Олена Караман, член-кореспондент НАПН, декан природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка Марина Гриньова, директор Міжнародного інституту Університету Хучжоу (КНР) Джу Дзін.

У рамках загальних зборів відбулися збори відділень НАПН України, на яких учені обговорили діяльність у 2017 році та окреслили завдання на 2018 рік.

За вагомі досягнення в галузі української освіти, педагогіки і психології провідних учених НАПН України і переможців конкурсу НАПН України за кращі наукові роботи 2017 року було відзначено нагородами Національної академії педагогічних наук України.

ВАСИЛЬ СУХОМЛИНСЬКИЙ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України та НАПН України «Педагогічна газета» № 2 від березня-квітня 2018 р., с. 3;

- офіційного веб-сайту ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського:

<http://dnpb.gov.ua/ua/наукові-заходи/семінари/17152-2/>,

- офіційного веб-сайту НАПН України:
<http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1375/>

Науково-практичний семінар «Василь Сухомлинський і сучасне дошкілля» (до 100-річчя з дня народження) організований Державною науково-педагогічною бібліотекою України імені В. О. Сухомлинського НАПН України спільно з Інститутом проблем виховання НАПН України відбувся на базі Бібліотеки 30 березня 2018 р. У заході взяли участь представники Міністерства освіти і науки України, Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України, вчені наукових установ НАПН України, науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти, фахівці дошкільної галузі, аспіранти, студенти та ін. Загалом понад 100 учасників.

Відкрила роботу семінару директор ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського *Лариса Березівська*, наголосивши на актуальності вивчення та втілення ідей В. О. Сухомлинського у простір сучасної

дошкільної освіти. Академік-секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України дійсний член НАПН України *Світлана Сисоєва* зазначила, що семінар є потужним стартом у проведенні подальших заходів із відзначення 100-річчя В. О. Сухомлинського та сприяє реалізації завдань «Нової української школи» шляхом використання ідей видатного педагога.

На пленарному засіданні з доповідями виступили: директор Інституту проблем виховання НАПН України *Іван Бех* (доповідь «Особистість дитини-дошкільника у творах В. Сухомлинського»); академік НАПН України *Ольга Сухомлинська* (доповідь «Пріоритети Сухомлинського у розвитку дитини передшкільного віку»); член-кореспондент НАПН України *Лариса Березівська* (доповідь «Василь Сухомлинський і дошкільня в інформаційному просторі ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського»).

Подальша робота семінару проходила за тематичними напрямками у форматі круглих столів, майстер-класів, презентаційної студії. На базі Інституту проблем виховання НАПН України відбулося засідання п'яти круглих столів: «Сучасне дошкільня крізь призму завдань „Нової української школи”», „Школа під голубим небом” В. Сухомлинського: завдання дошкільного виховання і підготовки дітей до школи», «Художня спадщина В. Сухомлинського в освітньому процесі закладів дошкільної освіти. Ведемо дітей стежками оповідань і казок педагога», «В. Сухомлинський на допомогу родинному вихованню», «Працюємо за ідеями В. Сухомлинського». Фахівцями інституту також було проведено два майстер-класи: «Ідеї В. Сухомлинського в сучасній теорії і практиці ознайомлення дітей з літературними творами», «Реалізуємо гуманістичні ідеї В. Сухомлинського – формуємо особистість дитини дошкільного віку».

Під керівництвом *Л. Д. Березівської* в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського відбулася презентаційна студія «Молодим дослідникам: читальний зал Фонду В. О. Сухомлинського пропонує». Співробітники бібліотеки (*Л. І. Страйгородська, С. В. Тарнавська, Л. В. Сухомлинська, Н. М. Кропочева, Т. С. Павленко, Є. Ф. Демида* та ін.) ознайомили студентську молодь з основними напрямками діяльності та послугами читального залу, зацікавили увагу на документних та електронних ресурсах, присвячених вивченню та популяризації спадщини видатного педагога, співпраці бібліотеки з закладами дошкільної освіти.

Було проведено екскурсії до читального залу Фонду В. О. Сухомлинського та кімнати-музею рідкісної книги; презентовано книжкові виставки «Василь Сухомлинський і сучасне дошкільня» та «Твори В. О. Сухомлинського мовами світу»; представлено виставку творчих робіт вихованців закладу дошкільної освіти № 428 м. Києва за мотивами казок та оповідань В. О. Сухомлинського.

МОВНА СТАТТЯ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України» № 9–10 від
05 березня 2018 р., с. 2;

- сайту Укрінформ:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2402851-movna-statta-urad-proponue-radi-vidklasti-implementaciu-do-2023-roku.html>

Міністр освіти і науки України Лілія Гриневич під час зустрічі з делегацією представників Ради Європи наголосила, що проект закону передбачає продовження перехідного періоду для мовної статті Закону «Про освіту» до 2023 року, для голосування у залі парламенту має пройти 5 профільних парламентських комітетів: науки і освіти, національних меншин, протидії корупції, європейської інтеграції та бюджетний комітет.

Україна активно працює над імплементацією рекомендацій Венеційської комісії. Вже створено відповідну дорожню карту.

Лілія Гриневич наголосила, що продовження перехідного періоду насамперед потрібно з педагогічної точки зору, адже необхідний час для підготовки дітей і шкіл з навчанням мовою національних меншин до вивчення окремих предметів українською мовою. Міністр зазначила, що в бюджет на 2018 рік закладено кошти на підвищення кваліфікації вчителів у школах з навчанням мовою національних меншин, а також передбачено близько 46 млн. гривень на закупівлю обладнання для класів української мови в таких школах. За словами Л. Гриневич учителі української мови в цих закладах отримують надбавку за престижність праці не менш як 20%. Представники делегації підтримали намір МОН України продовжувати консультації з представниками національних меншин.

ФІНСЬКА ПІДТРИМКА РЕФОРМИ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України» № 9–10 від 05 березня
2018 р., с. 2;

- офіційного видання МОН України
«Освіта України» № 11 від 19 березня
2018 р., с. 2;

- офіційного веб-сайту МОН України:

<https://mon.gov.ua/ua/news/uryad-shvaliv-ugodu-mizh-ukrayinoyu-ta-finlyandiye-yu-shodo-pidtrimki-shkilnoyi-reformi-yaka->

[peredbachaye-tehnichnu-dopomogu-v-rozmiri-6-mln-yevro,](#)

- Єдиного веб-порталу органів виконавчої влади України:

<https://www.kmu.gov.ua/ua/news/pidpisano-ugodu-mizh-ukrayinoyu-ta-finlyandiyeu-shodo-pidtrimki-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli>

Між урядами України та Фінляндії укладено угоду, що передбачає допомогу в підвищенні кваліфікації українських вчителів, популяризацію освіти, а також покращення освітнього середовища шкіл у межах реформи Нова українська школа. Документ було підписано Міністром освіти і науки Лілією Гриневич та Міністром закордонних справ Фінляндської Республіки Тімо Сойні сьогодні, 5 березня 2018 року, у будівлі МЗС.

За словами Лілії Гриневич підписана угода (Про реалізацію проекту «Фінська підтримка реформи української школи» - ред.) передбачає підтримку з боку наших партнерів саме тих напрямів, у яких Фінляндія найбільш успішна. Міністр зазначає, що у власній освітній реформі фіни зробили ставку на вчителя, і це дало свої результати – зараз середня освіта у Фінляндії одна із найуспішніших у світі. Передбачений угодою проект розрахований на 4 роки та матиме орієнтовну вартість 6 мільйонів євро. Після підписання угоду має ратифікувати Верховна Рада України. Міністр Л. Гриневич наголошує, що всі ці бюрократичні процедури конче потрібно завершити протягом найближчих місяців.

«Уже 1 вересня 2018 року всі першокласники прийдуть у Нову українську школу. Така масштабна зміна потребує супроводу та підтримки, і ми розраховуємо на наших партнерів у цьому процесі. Саме тому сподіваємось, що усі процеси, які має пройти ця угода, відбудуться швидко та без зайвих затримок», – зазначила Міністр.

Фінляндія є одним з надійних партнерів України. Після Революції Гідності Фінляндська Республіка збільшила об'єм допомоги нашій країні. Так, за останні три роки обсяг наданої гуманітарної та технічної допомоги становить 28,7 млн. євро. Фінляндія підтримує реформи у законодавчому, економічному та енергетичному секторах через Раду Європейського Союзу, ЄБРР, Світовий банк та Північну екологічну фінансову корпорацію.

МОН наголошує, що 1 вересня 2018 року усі першокласники навчатимуться за новим державним стандартом для початкової школи. Аби підтримати на цьому шляху педагогів, МОН започаткувало масштабне підвищення кваліфікації вчителів.

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ЯКОСТІ ОСВІТИ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України «Освіта України» № 9–10 від 05 березня 2018 р., с. 4;

- офіційного видання МОН України «Освіта України» № 11 від 19 березня 2018 р., с. 2;

- офіційного веб-сайту МОН України:
<https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzhenny-a-shkilnih-program-monitoring-yakosti-osviti-uchast-u-sertifikaciyi-vchiteliv-kabmin-zatverdiv-polozhennya-pro-dsyao>

Відповідно до Закону України «Про освіту» (постанова Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2017 р. №947) урядом була утворена Державна служба якості освіти на заміну Державної інспекції навчальних закладів. Уряд затвердив положення, в якому прописані повноваження Державної служби якості освіти (ДСЯО). Відповідну постанову прийняли на засіданні 14 березня 2018 року.

Керівник комісії з реорганізації Державної інспекції навчальних закладів України – голова Державної служби якості освіти Руслан ГУРАК підбив підсумки діяльності ДІНЗ у 2017 році та розповів громадськості, що очікувати від новоствореного (реорганізованого) органу в майбутньому. Загалом протягом 2017 року в поле зору Державної інспекції потрапило 189 закладів освіти, зокрема 102 ЗНЗ, 83 вищі навчальні заклади, 3 професійно-технічні і 1 дошкільний. Він розповів про середньорічне охоплення закладів освіти заходами державного нагляду (контролю) за 2011—2017 роки. Виявляється, за весь цей період було перевірено лише 6% ВНЗ, тобто за рік перевіряли кожний 16-й виш. А загальноосвітніх — ще менше, загалом 0,4% (за рік — кожен 300-й).

На зміну державному нагляду і контролю у 2018 році приходить інституційний аудит, де Державна служба якості освіти за 10 років буде обов'язково присутня у кожному освітньому закладі. Тобто якщо зараз ми бачимо тільки 0,4 відсотка — через десять років побачимо кожен заклад освіти. І всі процеси, які в ньому відбуваються. Тож ми зможемо ефективніше давати рекомендації уряду, Міністерству освіти і науки щодо змін у державній політиці у сфері загальної середньої освіти.

Руслан Васильович наголосив «Ми пройшли складне випробування, але заклали принципово іншу парадигму державного контролю — через забезпечення якості. 2018 рік теж буде непростим. Нас очікує дуже багато викликів — щодо затвердження освітніх програм, створення територіальних підрозділів, набору нових експертів до державної служби, їх підготовки і навчання. Бо це абсолютно нове для всіх і для нас, і для директорів шкіл, і для освітньої системи в цілому. Від того, як почнемо роботу, буде залежати і наш успіх».

Новий Закон «Про освіту» передбачає, що назміну атестації закладів освіти, яку проводили органи місцевого самоврядування, має прийти інституційний аудит. Затвердженим положенням передбачено що інституційний аудит зможуть здійснювати:

- Державна служба якості освіти та
- громадські організації фахових об'єднань та інші юридичні особи, яким попередньо необхідно пройти акредитацію у ДСЯО.

Законом передбачено, що цю оцінку також можна буде зараховувати як плановий інституційний аудит.

Ключовою метою зміни цієї процедури було розділення повноважень – щоб перевірку роботи (аудит) здійснював орган, який не залежить ні від закладу освіти, ні від його засновників.

«Раніше складалася ситуація, що органи місцевого самоврядування, які є засновниками шкіл та у обов'язки яких входить матеріально-технічне забезпечення закладів, перевіряли свою ж роботу. Часто таке розподілення повноважень створювало ситуацію, коли педагогічний колектив школи підпадав під надмірний тиск зі сторони управлінь освіти. Саме щоб уникнути цього конфлікту інтересів, було прийнято рішення віддати повноваження щодо контролю Держслужбі якості освіти. Вона фінансуватиметься з державного бюджету і не залежатиме від органів та закладів, роботу яких має перевіряти», – розповів очільник ДСЯО Руслан Гурак.

Метою інституційного аудиту буде не фіксація наявності тих чи інших проблем, а допомога у визначенні шляхів їх вирішення. Також, на відміну від атестації, законом передбачено відповідальність керівника закладу освіти за порушення законодавства. У межах та за результатами інституційного аудиту мають бути визначені конкретні строки усунення порушень.

У Державної служби якості освіти буде більше повноважень, ніж у Державної інспекції. Йдеться, зокрема, про право проведення інституційного аудиту закладів освіти, який є передусім інструментом оцінювання, а не нагляду і контролю. Також до повноважень нової структури належить: надання рекомендацій закладам освіти щодо організації та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти; експертиза та затвердження освітніх програм загальної середньої освіти, розроблених школами; проведення моніторингу якості освітньої діяльності та якості освіти. І, нарешті, акредитація неурядових професійних організацій, що здійснюватимуть незалежне оцінювання якості освіти й освітньої діяльності навчальних закладів.

Передбачено також, що ДСЯО здійснюватиме акредитацію шкільних програм, що не є типовими. Так, наприклад, вже цього року, аби навчати першокласників, що підуть в школу 1 вересня 2018 року, за програмами, що не є типовими, потрібно отримати експертний висновок Держслужби.

Отже, серед найближчих планів: розробити та затвердити стандарти і рекомендації щодо внутрішньої системи забезпечення якості повної загальної середньої освіти; розробити та затвердити порядок проведення інституційного аудиту Державною службою якості освіти та її

територіальними органами; через пілотування допомогти керівникам шкіл з впровадженням внутрішньої системи забезпечення якості освіти. У 2019 році планується провести інституційні аудити у школах, де здійснювалося пілотне впровадження системи забезпечення якості освіти. І, нарешті, акредитація неурядових професійних організацій, що здійснюватимуть незалежне оцінювання якості освіти й освітньої діяльності навчальних закладів.

БІЗНЕС-ІНКУБАТОРИ

За матеріалом:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України» № 11 від 19 березня
2018 р., с. 2;

- офіційного веб-сайту МОН України:
<https://mon.gov.ua/ua/news/vid-ideyi-do-biznesu-mon-ta-yep-rozvivatimut-startapi-ta-innovacijne-pidpriyemnictvo-u-vishah>

Згідно Меморандуму про співробітництво та взаємодію між МОН та ГО «Платформа інноваційного партнерства» (УЕР), який підписали 12.03.2018 р. Міністр освіти і науки Лілія Гриневич і голова УЕР Андрій Заїкін, в українських вишах йде активна робота з розвитку і подальшому розширенні мережі бізнес-інкубаторів, де студентів та науковців навчатимуть, як результати їхніх досліджень втілити в подальший бізнес.

«Ми дуже зацікавлені в тому, щоб підтримати бізнес-інкубатори та розвиток інноваційного підприємництва в університетах. І я сподіваюся, що підписання цього меморандуму дозволить нам зробити конкретні кроки вперед, розвиваючи нові можливості», – наголосила Лілія Гриневич.

Меморандум також передбачає багато інших напрямів для співпраці між МОН та Платформою інноваційного партнерства. Наприклад, це удосконалення нормативної бази для розвитку стартапів у вишах і вирішення проблем розвитку інноваційного підприємництва.

Як наголошує голова УЕР Андрій Заїкін: «Наша мета на першому етапі – створити в університетському середовищі культуру підприємництва, сформувані відповідне мислення у студентів. А якщо людина захоче створити стартап, вона за 2 – 3 роки уже знатиме, де їй допоможуть пройти цей шлях від ідеї і перших кроків до її реалізації».

Бізнес-інкубатори УЕР вже працюють у 10 вишах у різних регіонах України. Нині триває третій набір студентських стартапів, які реалізуватимуться до травня місяця і за словами Андрія Заїкіна, ще 10 – 15 університетів хочуть долучитися до проекту.

Про досвід роботи бізнес-інкубатора в своєму виші розповів ректор Житомирського державного технологічного університету Віктор Євдокимов. Він зауважив, що зусилля були зосереджені на 2-х основних напрямках:

створення комфортних умов, де студенти могли б розвивати свої ідеї, та їх мотивація. Тому в ЖДТУ було відкрито коворкінг-центр, де студенти можуть займатися, слухати онлайн та очні лекції тощо, а тренінги та роботу над стартапами можуть перезараховувати як дисципліни за вибором та практику.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України «Освіта України» № 12 від 26 березня 2018 р., с. 2;
- офіційного веб-сайту МОН України: <https://mon.gov.ua/ua/news/liliya-grinevich-mayemo-zabezpechiti-bezperervnist-lancyugu-rozvitku-innovacij>,
- офіційного сайту Центру практичної інформатики НАН України: <http://www.nas.gov.ua/UA/Messages/news/Pages/View.aspx?MessageID=3878>

В березні 2018 року, під час парламентських слухань на тему: «Національна інноваційна система: стан та законодавче забезпечення розвитку» Міністр освіти і науки України Лілія Гриневич наголосила, що для розвитку інновацій в Україні ми маємо спільними зусиллями прийняти рішення, що забезпечать безперервність ланцюгу розвитку інновацій від здійснення дослідження до виробництва. Міністр зауважила, що для покращення ситуації у сфері інновацій потрібна синергія зусиль центральних органів виконавчої влади, бізнесу та наукової громадськості.

Вона звернула увагу на те, що в останні роки Україна займає кращі позиції у рейтингу за Глобальним індексом інновацій (Global Innovation Index).

«У 2017 році Україна посіла найвищу позицію за останні 7 років – 50 місце. У групі за рівнем доходів нижче середнього Україна посіла 2 сходинку. Поліпшити позиції вдалося за рахунок трьох показників (підіндексів) – бізнес-досвід, інфраструктура та креативність. Тут потрібно віддати належне нашому Міністерству економіки, парламенту та іншим учасникам за можливості, які втілені. Але значний потенціал ще залишається. Саме активізація інноваційної діяльності визначена експертами та різноманітними рейтингами як місце, в якому сконцентрований найбільший потенціал, що є в Україні для збільшення її конкурентоспроможності та економічного росту. Саме від цього залежить наш вихід з групи країн з сировинною економікою до групи країн-експортерів високотехнологічного обладнання та новітніх технологій», – підкреслила Лілія Гриневич.

Вона доповнила, що для покращення ситуації в сфері інновацій потрібна синергія зусиль різних ЦОВВів, бізнесу та наукової громадськості.

«Саме тому було створено Раду з розвитку інновацій, що об'єднала представників влади, високотехнологічного бізнесу та громадські організації. За посадою її очолює Прем'єр-міністр України. 50 млн. грн. держава виділила для роботи фонду розвитку інновацій. 100 млн грн спрямовано на поповнення статутного капіталу Державної інноваційної фінансово-кредитної установи. 300 млн. грн. передбачено на державну підтримку технологічних інновацій для розвитку промисловості», – зазначила міністр.

На її думку, сфера інновацій залишається дуже зарегульованою, що також гальмує розвиток.

Міністр також наголосила, що МОН визначив собі пріоритетні завдання на найближчі 2 роки, що допоможуть вдосконалити інноваційну сферу. До них належать:

- Створення Стратегії інноваційного розвитку України;
- Реформа законодавства щодо державної підтримки інновацій;
- Створення Дорожньої карти інтеграції України до Європейського дослідницького простору;
- Реформа економічних відносин в системі вищої освіти;
- Запровадження базового фінансування наукової діяльності університетів за результатами їх державної атестації;
- Стимулювання закладів вищої освіти та наукових установ до трансферу розроблених ними технологій.

Державна підтримка міжнародного інноваційного співробітництва в рамках Міжнародної європейської інноваційної науково-технічної програми «EUREKA».

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПІДТРИМКИ МОЛОДИХ УЧЕНИХ

За матеріалами

- офіційного видання МОН України «Освіта України» № 12 від 26 березня 2018 р., с. 4;
- офіційного видання МОН України «Освіта України» № 14 від 10 квітня 2018 р., с. 2;
- офіційного сайту Харківського національного медичного університету:
http://knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=4882%3A2018-03-21-12-44-

Засідання робочої групи з питань підготовки пропозицій щодо підтримки молодих учених відбулося в МОН. Як зауважила під час спілкування міністр освіти і науки Лілія Гриневич, відповідну роботу розпочато, щоб вивчити, що можна зробити в межах повноважень, міністерства для усунення деяких бюрократичних бар'єрів, а також почути пропозиції та втілити їх у нормативні документи. Нагадаємо, що попередня зустріч відбулася у грудні. Загалом відтоді надійшло близько 70 пропозицій від молодих науковців. Цього дня у зустрічі взяли участь представники рад молодих учених при Міністерстві освіти і науки, Національній академії наук і Міністерстві охорони здоров'я.

З деяких питань у спільноті ще тривають дискусії, зокрема, стосовно кількості баз даних, у яких можна публікувати наукові результати, що відповідають профілю науковців, а також вимог для отримання вченого звання.

Юрій Кращенко голова Ради молодих вчених при МОН озвучив низку пропозицій, зокрема щодо розробки програми пільгового кредитування для придбання житла молодими вченими, змін стосовно приведення у відповідність із чинним законодавством та здійснення індексації виплат у положеннях про премії для молодих учених, внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування стипендій та премій тощо.

Виступили також молоді вчені з ініціативою спростити механізм використання прекурсорів для досліджень і гармонізувати в цій частині відповідну нормативно-правову базу з європейським правом.

Заступник міністра освіти і науки Максим Стріха підсумовуючи дискусію рекомендував протягом найближчого часу сформувавши пропозиції, що стосуються саме підтримки молодих учених. Щодо більш глобальних питань – Максим Віталійович запропонував долучитися до розробки плану з імплементації Дорожньої карти інтеграції України до Європейського дослідницького простору.

За підсумками зустрічі буде сформовано протокол засідання, а також інформаційну довідку щодо подальшої роботи групи.

Рада ухвалила за основу проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» щодо захисту житлових прав студентів». В документі передбачено можливість для студентів-переселенців, які здобували освіту та були зареєстровані в гуртожитках, виселившись зі свого основного місця проживання, мають право тимчасово проживати у гуртожитках ще шість місяців з моменту закінчення свого навчального закладу, якщо не бажають повернутися до попереднього місця проживання через обставини, зазначені у

статті 1 цього закону, а також у момент зняття з реєстрації одночасно зареєструватися у цьому ж органі реєстрації за адресою покинутого або залишеного місця свого проживання та отримати довідку про взяття на облік.

Відповідний законопроект зареєстровано за № 6142.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПІЛЬНОГО РОЗУМІННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України» № 12 від 26 березня
2018 р., с. 5;

- офіційного порталу «Педагогічна Преса»
<http://pedpresa.ua/191009-online-137.html>

- офіційного сайту Закарпатського ІІПО:
<http://zakinppo.org.ua/zagalni-novini/4748-pro-provedennja-strategichnoi-sesii-sistema-zabezpechennja-jakosti-shkilnoi-osviti-zavantazhennja>

Перша стратегічна сесія „Система забезпечення якості шкільної освіти. Завантаження” відбулася 20 березня 2018 року на базі Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Організатори заходу – Державна служба якості освіти України, Міністерство освіти і науки України, офіс Координатора ОБСЄ в Україні, Чеський фонд розвитку, Європейський центр імені Вергеланда.

На заході були присутні: представники органів управління освітою, керівники шкіл, науковці, педагогічні працівники, освітні експерти, громадськість, а також освітяни Закарпаття.

Захід відкрили голова Державної служби якості освіти Руслан Гурак, радник-посланник – заступник посла, керівник відділу Посольства Чеської Республіки в Україні Зденька Цаїсова, заступник Міністра освіти і науки України Павло Хобзей, а також академік-секретар відділення загальної середньої освіти НАПН України Олександр Ляшенко.

Учасники працювали у форматі діалогу в 9-ти групах за напрямками:

- стратегія та процедури забезпечення якості повної загальної середньої освіти;
- забезпечення академічної доброчесності;
- оцінювання здобувачів освіти;
- оцінювання педагогічної (науково-педагогічної) діяльності педагогічних та науково-педагогічних працівників;

- оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти;
- створення в закладі освіти інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування;
- розробка та затвердження освітніх програм.

Робота була плідною та змістовною. Окреслено стандарти/рекомендації щодо організації та функціонування у закладах загальної середньої освіти внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

Заступник міністра освіти і науки Павло Хобзей зауважує, що нині в кожній школі є своя внутрішня система якості освіти: хтось робив відповідні кроки інтуїтивно, хтось має певні традиції, але, звичайно, заклади хочуть мати відповідні методичні рекомендації. Павло Хобзей визнає: багато положень у Законі «Про освіту» закладені на рівні ідей. Тому потрібно виробити підзаконні акти, які опишуть, що і як повинно відбуватися, сформулюють правила гри, котрі мають бути справедливими й однаковими для всіх. Заступник міністра також закликав освітян разом працювати над тим, аби Держслужба стала органом, який буде підвищувати якість освіти, а не каральним інструментом.

Голова Держслужби якості освіти Руслан Гурак наголосив, що один з найважливіших пріоритетів – створення внутрішньої системи забезпечення якості, стандартів і рекомендацій, котрі матиме кожна школа, щоб побудувати власну систему. Він зазначив, що закон дозволяє директору створити систему, яка відповідає його уявленням. «Ми розпочнемо із внутрішньої системи забезпечення якості, а потім дійде черга і до інституційного аудиту, і до громадської акредитації, і до інших процесів», – зауважив Руслан Васильович.

Очільник ДСЯО наголошує, що основна місія Держслужби якості освіти – забезпечити найкраще спільне розуміння якості освіти та вдосконалення освітньої діяльності для успіху людини і країни. З слів Р. Гурака, якщо ми приходимо до поняття «забезпечення якості», то повинні мати стандарти і рекомендації, які кожна школа втілить у життя. У такому разі всі будуть на одній «хвилі» – і директор школи, й інспектор, котрий прийде перевіряти цей заклад, і місцевий орган управління освітою – щоб бачити, як відбуваються процеси вдосконалення за основними напрямками.

Держслужби якості освіти має широкі повноваження, які можна поділити на три групи: допомога і підтримка закладу освіти; моніторинг, оцінювання і перевірка; формування відкритого експертного середовища.

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В УКРАЇНІ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України «Освіта України» № 11 від 19 березня 2018 р., с.1, 6;
- офіційного видання МОН України «Освіта України» № 12 від 26 березня 2018 р., с. 7;
- офіційного веб-сайту НАПН України: http://naps.gov.ua/ua/press/about_us/1362/

*Аби вдало реформувати професійну освіту,
треба консолідувати бачення і ресурси
Лілія Гриневич*

Слухачі міжнародного семінару «Майбутнє професійної освіти і навчання в Україні: на шляху до концепції ПОН» – представники Міністерства освіти і науки України, Представництва Європейського Союзу в Україні, профільного комітету Верховної Ради, Міністерства соціальної політики, Федерації роботодавців України, Національної академії педагогічних наук переконані, що економічне зростання країни безпосередньо залежить від кваліфікації працівників, а професійна освіта є важливим елементом розвитку людського капіталу країни і може стати ключовим елементом у парадигмі безперервного навчання протягом життя.

Міністр освіти і науки України Лілія Гриневич зауважила, для того, щоб суспільство і партнери усвідомили, куди ми йдемо, треба виробити чітку візію змін тобто короткий опис того, чого ми хочемо досягнути, якою має стати наша система професійної освіти, яка буде зрозумілою кожному. Далі необхідно визначити, в яких напрямках ми рухатимемося.

Маргарета Ніколовська, спеціаліст Європейського фонду освіти, керівник програм в Азербайджані й Україні переконана, що дискусія про візію дасть змогу сформуванню майбутнє. М. Ніколовська зауважке, що передусім треба визначити, яким має бути розвиток ПТО до 2025 року, як саме система сприятиме поступу суспільства у середньотерміновій і довготерміновій перспективі?

Беренд Де Гроот, керівник програм співробітництва Представництва Європейського Союзу в Україні відзначає, якщо ми хочемо економічного зростання країни, то нам потрібно багато кваліфікованих працівників, а

також важливість професійної освіти має бути зрозумілою для влади на місцях. Влада повинна усвідомити, що її хороше фінансування стимулюватимуть розвиток регіонів.

Одна з найгостріших проблем галузі – застаріле і зношене обладнання, що потребує оновлення. Міністр зауважує, що уряд протягом трьох років вклав у модернізацію закладів системи ПТО – 200 мільйонів гривень, однак цього недостатньо.

Європейський Союз готовий підтримати Україну в питаннях розбудови системи професійної освіти і навчання. За словами Беренда Де Гроота, можна вести мову про програму вартістю близько 100 мільйонів євро завдяки об'єднанню ресурсів грантових фондів, Євробанку та інших донорів. Він зауважив, що чим чіткіше буде сформульована мета, то більше шансів отримати відповідне фінансування, а також наголошує на тому, що спільна візія – має бути напрацьований до 1 червня 2018 року.

Ще одна проблема – через демографічну кризу зменшується набір до закладів. Єдиний спосіб консолідувати ресурси і зусилля, на думку міністра, – зробити ПТНЗ потужнішими: створити багатопрофільні регіональні центри.

Ми досі маємо систему профтехосвіти радянського типу, констатує президент НАПН Василь Кремень.

Я не кажу, що вона була поганою – для періоду адміністративно-командної економіки система була хорошою. Але час змінився, – зауважує Василь Григорович. Я – за створення багатопрофільних ліцеїв на базі нинішніх ПТУ. І не лише тому, що нині стало менше дітей. Це дає змогу чіткіше орієнтуватися на місцевий ринок праці, наприклад, збільшити замовлення на слюсарів, а зменшити – на сантехніків, або навпаки. Об'єднання не означає ліквідацію, менші заклади можуть стати філіями чи відділеннями більшого. Потрібно, щоб у таких закладах велися і курсова підготовка, і навчання безробітних. Не повністю розділяю створення в Україні паралельних систем професійної підготовки в центрах зайнятості, їх варто об'єднати із професійними ліцеями.

Треба якнайактивніше залучати до підготовки роботодавців, упевнена Лілія Гриневич. Тому зараз відбуваються переформатування регіональних рад ПТО, а також створення механізмів прогнозування ринку праці.

Ми проводимо експерименти і розповсюджуємо підходи дуальної освіти, – каже вона. – Хоча це дуже нелегко, адже нам доводиться тільки мріяти про таку соціальну відповідальність бізнесу, що є, зокрема, у Німеччині.

Так, не всі українські роботодавці думають, як американський автовиробник Генрі Форд, зауважує голова ради Федерації роботодавців України Дмитро Олійник, котрий сказав, що причина його успіху полягає

передусім у кадрах – вмотивованих, навчених, освічених. Але багато наших роботодавців таки інвестують у фаховість працівників, підтримують дуальну освіту.

Перший заступник міністра соціальної політики України Ольга Крентовська зауважує, що за результатами досліджень, уже в 2020 році потреба у кваліфікованих кадрах для нашої промисловості задовольнятиметься лише на 40 відсотків. Тому необхідно в найкоротший термін перебудувати систему професійної підготовки, акцентувати увагу на підготовці дорослого населення. Дивно, коли роботодавці відчують брак кадрів, тоді як багато людей перебувають на обліку в центрах зайнятості й отримують допомогу і тим самим усе більше віддаляються від ринку праці.

Заступник міністра освіти і науки Павло Хобзей. – Основним аргументом, що варто продовжувати фінансування з державного бюджету, було те, що система ПТО виконує роль соціального захисту, бо в ній великий відсоток сиріт, дітей із малозабезпечених родин тощо. Я дуже радий, що ця риторика змінилася і що на першому місці – розуміння, що ПТО передусім є інструментом економічного розвитку і країни, і регіону.

Павло Кузьмович представив проект концепції професійної освіти. При його кваліфікований працівник, який набуває освітніх та професійних компетенцій відповідно до власних інтересів, запитів роботодавців, потреб економіки. Це має бути цілісна особистість, конкурентна і мобільна на ринку праці, здатна до вибору власної освітньої траєкторії, побудови професійної та особистої кар'єри, навчання протягом життя, започаткування власного бізнесу.

Павло Хобзей озвучив десять ключових компонентів престижної професійної освіти:

Децентралізація управління та автономія закладів професійної освіти, що надає реальні повноваження для здійснення змін.

Основний зміст освіти на компетентнісній основі, що забезпечує відповідність кваліфікацій професійної освіти Національній рамці кваліфікацій та Національній системі кваліфікацій.

Забезпечення якості професійної освіти, створення кваліфікаційних центрів, упровадження незалежної системи оцінювання результатів навчання.

Створення ефективної мережі та нових типів багатопрофільних (багатофункціональних) закладів професійної освіти, що надають можливість особі реалізувати принцип навчання впродовж життя.

Надання можливості вибору та поєднання форм і видів освіти, зокрема за дуальною формою навчання, що надає особі право вибору власної освітньої траєкторії.

Упровадження нових напрямів державно-приватного партнерства для формування інноваційного середовища у сфері професійної освіти, ефективного реагування на запити ринку праці та потреби особистості в нових кваліфікаціях.

Удосконалення механізмів фінансування та замовлення на підготовку кваліфікованих кадрів, започаткування інвестиційних проектів, що гармонізують потреби особистості й ринку праці з пропозиціями сфери професійної освіти.

Створення різнорівневої системи підготовки педагогічних кадрів для сфери професійної освіти, яка забезпечить належну якість надання освітніх послуг.

Формування сучасного освітнього середовища, що забезпечує науковість, інноваційність, доступність, прозорість, відкритість освітнього та виховного процесу.

Упровадження нових форм і методів професійної орієнтації дітей та молоді, популяризації професійної освіти, її можливостей та досягнень, побудови кар'єри та професійного зростання.

Дуже важливо збалансувати систему ПТО, – констатує Лілія Гриневич. – Радію, що зусилля МОН і наша співпраця з ЄС вилилися у план великого інфраструктурного проекту. Для змін потрібні спільні дії й роботодавців, і держави. Не треба розпорошувати ресурси – тільки консолідація зможе привести до якісних змін.

Заступник директора департаменту професійної освіти МОН Катерина Мірошниченко під час круглого столу «Майбутнє професійної освіти в Україні», який відбувся в Київському міському будинку вчителя, наголосила, що питання впровадження нових професій, нових кваліфікацій хвилює як роботодавців, так і заклади професійної освіти. Катерина Мірошниченко зауважила, що кваліфікований працівник має набувати освітні та професійні компетентності відповідно до власних інтересів, а також запитів роботодавців та потреб економіки. Тобто стати конкурентоздатним та мобільними на ринку праці. Очильниці зазначає, що роботодавці наголошують не лише на професійних кваліфікаціях. Моніторингове дослідження, яке охопило низку підприємств столиці, показало, що на перші позиції винесені особистісні якості працівників: відповідальність, дисциплінованість, ініціативність, а також прагнення вчитися й розвиватись.

Спільна робота освітян і роботодавців спрямована на те, аби знайти всі «невідомі» у формулі професійної освіти.

Документ, створений освітянами, має бути опрацьований роботодавцями. Концепція охопить усю професійну освіту, котра регламентуватиметься законами України «Про професійну освіту», «Про

фахову передвищу освіту», «Про освіту дорослих». Тобто від обов'язкової старшої школи, коледжів до освіти дорослих, яка надається центрами зайнятості та галузевими закладами, – зауважив заступник міністра Павло Хобзей. Упродовж тижня проект концепції доопрацюють з урахуванням пропозицій роботодавців.

